

## **Etelä-Satakunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman 2025 toteutuminen**

ES ytltk 03.03.2026  
1269/11.06.00/2024

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutuminen arvioidaan ja raportoidaan vuosittain. Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman 2025 - 2028 mukaan valvontasuunnitelman toteutumisen raportointi tehdään VATI- ja VYHA-järjestelmien avulla. VATI on vuoden 2019 alussa käyttöön otettu valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä. VYHA on valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmä, jonka uudistus aloitettiin vuonna 2025 eikä valvontasuunnitelman raportointi ole vielä mahdollista VYHA-järjestelmän kautta. Vuoden 2025 valvontasuunnitelman toteutuminen tehdään keskusviranomaisilta tulleiden erillisten ohjeiden mukaisesti.

Lautakunnassa tai muussa monijäsenisessä toimielimessä käsitelty valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja lautakunnan kokouksen pöytäkirjaote on pyydetty toimittamaan Ruokaviraston kirjaamoon helmikuun loppuun mennessä. Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja pöytäkirjaote toimitetaan Ruokavirastoon lautakunnan kokouksen jälkeen. Valtakunnallisessa valvontaohjelmassa on esitetty tarkempi ohjeistus arvioitavista asioista. Lisäksi vuoden 2025 terveydensuojelulain ja tupakkalain toteuman arvioinnin raportointi toteutetaan Webropol-lomakkeella huhtikuun loppuun mennessä. Elintarvikevalvonnan ja eläinlääkintähuollon toteuman arviointi raportoidaan Ruokaviraston ekstranetjärjestelmään helmikuun loppuun mennessä.

Etelä-Satakunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutuma vuonna 2025 oli hyvä. Elintarvikevalvonnan suunnitelman mukaisista tarkastuksista toteutui 85 %. Terveysuojelulain suunnitelmallisista tarkastuksista toteutui 95 %. Tupakkalain ja lääkelain suunnitelmallisista tarkastuksista toteutui 71 %. Eläinlääkintähuollon päivystys pystyttiin järjestämään koko vuoden aikana seitsemän tunnin katkosta lukuun ottamatta. Toiminnalle asetetut tavoitteet toteutuivat suurimmaksi osaksi.

Terveysvalvonnassa henkilöresurssien on arvioitu olevan laskennallisesti riittävät valvonnan toteuttamiseksi valtakunnallisen valvontatarpeen arvioinnin mukaisesti, jos kaikki virat ovat täytettyinä koko toimintavuoden ajan. Vuosittain esiintyy kuitenkin erilaisia säännölliseen valvontaan käytettävissä olevaa henkilöresurssia vähentäviä tekijöitä, kuten henkilövaihdoksia tai tavanomaisesta poikkeavia, runsaasti työaikaa vaativia tehtäviä. Näiden tekijöiden vuoksi koko suunnitelmalliseen valvontaan varattu laskennallinen henkilöresurssi ei yleensä ole käytettävissä suunnitelmallisen valvonnan tehtäviin, minkä vuoksi suunniteltuja tarkastuksia on jäänyt vuosittain toteuttamatta. Tärkeää on huolehtia siitä, että henkilöresurssien määrä säilytetään nykyisellä tasolla. Vaikka terveystarkastajille ei pääsääntöisesti hankita lomasijaisia, on muiden pitempiaikaisten poissaolojen aiheuttama voimavaravaje pyrittävä korjaamaan sijaistyövoimalla.

Elintarvikevalvonnassa eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotannon tarkastuksiin resurssit eivät ole riittäneet viime vuosina. Suunnitelman mukaan tarkastettavia ovat maidon- ja munientuotantotilat. Ruokaviraston

alkutuotannon elintarvikevalvonnan ja riskinarviointiohjeen mukaan maidon- ja munantuotantotilojen alkutuotannon elintarvikevalvonnan tarkastukset tulee tehdä viiden vuoden välein. Maidontuotantotilojen tarkastuksia on pystytty tekemään jonkin verran, mutta munientuotannon tarkastuksia ei ole tehty. Alueella on myös merkittävää sikataloutta, joten on katsottu tarpeelliseksi kohdistaa näihin riskinarvioinnin perusteella alkutuotannon tarkastuksia.

Ympäristöterveydenhuolto huolehtii alueellaan eläinten hyvinvointilain ja sivutuotelain mukaisesta valvonnasta sekä hoitavat eläintautivalvontaan liittyviä tehtäviä. Tarkastuksia eläinten hyvinvointilain mukaisesti tehdään epäilyyn perustuen tai ilman epäilyä. Epäilyyn perustuvat tarkastukset hoidetaan kiireellisyysjärjestyksessä ja tähän tarkastustarpeeseen pystytään vastaamaan. Ilman epäilyä tehtäviä tarkastuksia tehdään luvan- ja ilmoituksen varaiseen toimintaan. Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa on valvottava säännöllisesti. Ruokaviraston mukaan tavoitteena on tarkastaa toiminta vuosittain ja tarkastustiheyttä voidaan muuttaa Ruokaviraston hyväksymien riskinarviotiperusteiden mukaisesti. Luvan- ja ilmoituksen varaiseen toimintaan tehtäviä tarkastuksia Etelä-Satakunnan alueella ei ole pystytty tekemään suunnitelman mukaisesti.

Eläinlääkintähuollossa välttämättömän henkilöresurssitarpeen määrittelee jatkuvan päivystyksen ylläpitämiseksi tarvittava henkilöstömäärä. Sijaisten palkkaaminen kunnaneläinlääkäreiden lomien ja pitempien poissaolojen ajaksi on välttämätöntä, jotta viranhaltijoiden työsidonnaisuus ei muodostuisi päivystysten vuoksi kohtuuttomaksi. Eläinlääkintähuollon 50 % sijaistavan kunnaneläinlääkäri virka on ollut täyttämättä useamman vuoden ajan. Sijaistavan kunnaneläinlääkäri 50 % viran täyttämällä voitaisiin luoda toimintavarmuutta päivystykseen sekä vähentää ulkopuolisten sijaisten käyttämistä varsinkin lyhyisiin kunnaneläinlääkärien poissaoloihin.

Etelä-Satakunnan ympäristöterveydenhuollossa on käynnistetty tarkempi selvitys henkilötarpeesta liittyen alkutuotannon ja eläinten hyvinvointilain valvontaan liittyen. Eläinlääkintähuollon 50 % sijaistavan eläinlääkäri virka olisi myös tarpeen täyttää eläinlääkintähuollon toimintavarmuuden parantamiseksi. Selvityksessä arvioidaan myös tarvetta uuteen virkaan, johon kuuluisi sekä valvontaa että kunnaneläinlääkäri tehtäviä.

Arviointiraportti Etelä-Satakunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman 2025 toteutumisesta on esityslistan liitteenä.

|               |                                                                                                                                              |
|---------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lisätietoja   | Ympäristöterveydenhuollon johtaja Jonna Aro, puh. 044 707 2930 tai jonna.aro@sakyla.fi                                                       |
| Esittelijä    | Ympäristöterveydenhuollon johtaja Jonna Aro                                                                                                  |
| Päätösehdotus | Etelä-Satakunnan ympäristöterveyslautakunta hyväksyy esityslistan liitteenä olevan valvontasuunnitelman 2025 toteutumisen arviointiraportin. |
| Päätös        |                                                                                                                                              |

=====